

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	30 januari 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2019-1986	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	81DFDC39	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	24 september 2019	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Voorschriften - Kaart van het plangebied - Ligging territoria en nestlocaties van de steenuil - Mitigerende maatregelen	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen Trechtweg 10 te Cothen

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 24 september 2019 van SAB, namens Sunvest, om ontheffing in het kader van artikel 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten en rustplaatsen van de steenuil, voor de periode van de verzenddatum van het besluit tot en met 31 december 2022.
- ontheffing te weigeren van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de steenuil. Bij het herinrichten van het plangebied is geen sprake van storing met wezenlijke invloed op de soort.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het gebied Trechtweg 10 te Cothen (zie bijlage 1 bij besluit). Aan de Trechtweg te Cothen ligt een appelboomgaard behorende bij een fruitteeltbedrijf. In de boomgaard staan laagstam appelbomen en enkele perenbomen. Hieromheen ligt kruidenarm grasland. Het plangebied wordt in het noorden van de kern van Cothen gescheiden door een rij kleine elzen en een sloot. De sloot heeft hoge, onbeschoeide, met gras begroeide oevers. In het westen grenst het gebied direct aan de boomgaard van het naastliggende bedrijf.

In de toekomstige situatie wordt er een zonnepark met bufferzone gerealiseerd. De bomenrij in het noorden grenzend aan de sloot blijven behouden. Ook aan de watergangen zijn geen werkzaamheden voorzien. De fruitteelt op het terrein wordt volledig stopgezet. Alle aanwezige fruitbomen worden om deze reden verwijderd. De zonnepanelen in het toekomstige veld worden geplaatst in een zogeheten zuid-opstelling. In totaal krijgt het zonneveld een grootte van circa 11 hectare. De tafels van de zonnepanelen zijn 4 meter breed en zijn 1,5 meter hoog. Tussen van de zonnepanelen zit circa 1,02 meter tussenruimte.

Uit te voeren werkzaamheden:

- de fruitboomgaard van de huidige situatie wordt verwijderd. Alle bomen worden uit de grond gehaald en afgevoerd;
- bouwrijp maken van terrein: het terrein zal met behulp van een kraan en shovel geëgaliseerd worden;
- realisatie zonnepark;
- realisatie bufferzone en randzones.

De aanleg van het zonnepark vindt plaats in augustus 2020 t/m januari 2021 of augustus 2021 t/m januari 2022, afhankelijk van de uitvoerende partij en vergunningverlening.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 van de wet voor wat betreft de steenuil (*Athene noctua*) voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2022.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 3 december 2019 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De steenuil is beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Steenuil

Het plangebied maakt deel uit van het territorium van een steenuilkoppel. Het territorium omvat verder ook de bebouwing van Trechtweg 8, waar zich de nestplaats bevindt. Tevens wordt er volgens de plaatselijke uilenwerkgroep gebroed op Trechtweg 10a. Deze locatie valt buiten het plangebied. Zie bijlage 2 voor een overzicht van de vastgestelde territoria en nestlocaties.

In het plangebied zijn veel muizen aanwezig; de belangrijkste voedselbron voor de steenuil. Steenuilen houden van een afwisselend en kleinschalig agrarisch landschap. Daar kan het voldoende voedsel vinden, zoals muizen en regenwormen. Binnen het territorium zijn daarmee voornamelijk de aanwezige boomgaarden en de boerenerven de meest geschikte foerageergebieden zijn. De grootschalige akkers en weilanden hieromheen vormen vanwege hun gebrek aan beschutting en prooi minder geschikt foerageergebied. Eventueel kunnen de steenuilen aan de randen van deze akkers of weilanden nog wel naar regenwormen zoeken. Het foerageergebied in het plangebied is daarmee essentieel te noemen voor het functionele behoud van de nestplaats van de steenuil.

Effecten en maatregelen

Met het aanleggen van het zonnepark verdwijnt een aanzienlijk deel van het foerageergebied voor de steenuil. De geschatte grootte van dit territorium is 28,3 ha, terwijl het plangebied circa 11 ha groot is. Daarmee wordt met de geplande ruimtelijke ontwikkeling ongeveer 40% van het leefgebied van het steenuilkoppel aangetast. De oppervlakte wat met zonnepanelen wordt bedekt (inclusief de ruimte tussen de rijen) bedraagt 8,4 ha. Dit bedraagt 30% van het oppervlakte van het steenuilterritorium. In de toekomst moet de steenuil circa 270 meter aan zonnepanelen overbruggen om van de nestplaats aan de Trechtweg 8 tot het overige foerageergebied te vliegen. De steenuil is een relatief kleine vogel en vliegt geen grote afstanden, aangezien het een standvogel is en het hele jaar in het territorium blijft. Het zonnenveld kan hiermee mogelijk een onoverkomelijk obstakel worden tussen nieuw foerageergebied en de huidige nestplaats. Het is mogelijk dat de afstand tussen de nestplaats en dit nieuwe leefgebied, met het tussenliggende zonnepark, te groot is om te profiteren van het nieuwe leefgebied. In het worstcasescenario kan het steenuilkoppel het plangebied niet langer als foerageergebied gebruiken en lukt het ze ook niet om binnen een jaar succesvol hun territorium te verleggen. Met het verdwijnen van geschikt foerageergebied kunnen de voortplantingsplaats en rustplaatsen van de steenuil worden beschadigd en vernield.

In de periode van mei 2020 tot en met december 2020 worden er twee steenuilnestkasten binnen het plangebied en twee steenuilnestkasten buiten het plangebied geplaatst. De kasten komen hierbij allen binnen het territorium van de steenuil te liggen. Op deze manier wordt er op korte termijn meer nestgelegenheid aangeboden. De kasten binnen het plangebied worden geplaatst op palen en worden voorzien van marterwering. Als extra maatregel worden de palen geverfd met een latexverf zodat de paal glad wordt, op deze manier is het voor de marterachtige onmogelijk om het nest te bereiken. De kasten buiten het plangebied worden, indien er toestemming wordt verleend door de eigenaar, geplaatst op het terrein van Trechtweg 4 en/of 3a. Indien de eigenaar niet akkoord gaat, worden de kasten geplaatst op palen ter hoogte van Trechtweg 4. De geplaatste kasten bieden naast nestgelegenheid nabij de foerageergebieden ook meer uitkijkpunten voor de steenuil.

In samenhang met de ruimtelijke ontwikkeling worden er maatregelen genomen om het foerageergebied binnen het territorium voor de steenuil te versterken. Zo wordt aan de noordzijde een bufferzone van 1,2 hectare aangelegd, specifiek gerealiseerd als foerageergebied voor de steenuil. De bufferzone wordt ingevuld met een bomenrij van 3 meter hoog, een struweellaag van circa 1,5 meter en een zoomvegetatie van 1 meter hoogte. De bomenrij bestaat uit wilg, esdoorn en els, de struweellaag uit soorten als hazelaar, hulst en veldesdoorn en de zoomvegetatie uit sleedoorn, rode kornoelje en kardinaalmutz. De rest van de bufferzone wordt ingericht als extensief beheerde weide met hoogstamfruitbomen. De weide wordt ingezaaid met een zaadmengsel van bloemrijk grasland met soorten als boerenwormkruid, barbarakruid en klein streepzaad. Langs de zuidwestkant en zuidoostkant van het zonnepark worden tevens nieuwe struweelhagen van 3 meter breedte gerealiseerd. Deze struweelhagen worden aangeplant met soorten als veldesdoorn, haagbeuk, hulst, hazelaar en gewone vogelkers. Om er voor te zorgen dat te allen tijde voldoende foerageergebied aanwezig is, worden de bufferzone en randzone al gerealiseerd voordat de rest van de boomgaard verwijderd wordt. De vrije ruimte tussen de rijen panelen en de onderhoudspaden worden tevens ingezaaid met bloemrijk grasland. Om de muizenpopulatie extra te stimuleren worden er met het maaisel van de graslanden muizenhaarden aangelegd. Om de kwaliteit van het terrein als foerageergebied te behouden worden er in de randzones, rondom het deel dat met zonnepanelen wordt ingericht, jachtpaaltjes geplaatst.

De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode van augustus tot en met januari, de minst kwetsbare periode van de steenuil. Om ervoor zorg te dragen dat er te allen tijde voldoende foerageergebied aanwezig is, vind de aanleg van de randzones en bufferzones plaatst voorafgaand aan het verwijderen van de boomgaard. Het inzaaien van de ondergrond van het zonnepark en de overige randzones gebeurt na afloop van de aanleg van het zonnepark.

Met het aanleggen van het zonnepark verdwijnt er qua oppervlakte meer foerageergebied dan wat er voor terug komt. Echter ontstaat er in het gebied met de aanleg van de bufferzone, de randzone en het inzaaien van bloemrijk grasland tussen de rijen zonnepanelen een kwaliteitsverbetering. Het gebied wordt aantrekkelijker voor muizen en hiermee aantrekkelijker voor de steenuil. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. In de bijlage zijn extra voorschriften opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden te mitigeren.

Staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding van de steenuil is 'matig ongunstig' (sovon.nl). De verspreidingsgegevens suggereren dat op regionaal niveau de soort algemener is dan in het grootste deel van het land. Daarmee kan gesteld worden dat op regionaal niveau de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt en dat dit waarschijnlijk ook zo blijft. Of het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort niet kleiner wordt, is lastig te beoordelen, aangezien hier op dit niveau geen zicht op is. Daarnaast is het om dezelfde reden aannemelijk dat het huidige habitat van de steenuil zal blijven bestaan om de populatie op lange termijn in stand te houden. Gezien het bovenstaande kan gesteld worden dat het aannemelijk is dat de regionale staat van instandhouding van de steenuil gunstig is.

Op lokaal niveau blijkt dat de steenuilterritoria in het gebied relatief dicht op elkaar liggen, zo blijkt tijdens het uitgevoerde steenuilonderzoek. Enkel met dit onderzoek is echter niet te bepalen of de steenuil de afgelopen jaren in aantal achteruit is gegaan in de omgeving van Cothen.

Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de steenuil niet in gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft ten aanzien van de steenuil ontheffing aangevraagd op grond van het belang "Volksgezondheid of openbare veiligheid": U stelt hiervoor het volgende:

"Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling wordt de in het plangebied aanwezige boomgaard verwijderd en wordt hiervoor een zonnepark gerealiseerd. Door de realisatie van het zonnepark wordt duurzame energie opgewekt. Zoals reeds in hoofdstuk 2 wordt vermeld, heeft het huidige energiesysteem, gebaseerd op fossiele brandstoffen, ons veel welvaart gebracht. De nadelen van dit systeem worden echter steeds pregnanter. Klimaatverandering, luchtverontreiniging en de afhankelijkheid van soms instabiele regio's hebben een steeds grotere impact op gezondheid en veiligheid. Met een toename aan duurzame energie kunnen deze negatieve effecten op termijn zo veel mogelijk gestopt worden. Momenteel zijn de meest gangbare vormen van duurzame energie windenergie en zonne-energie. De voorgenomen plannen hebben een minimale negatieve impact op lokale beschermde soorten en draagt bij aan een veel groter positief effect door de duurzame energie. In het document 'toelichting aanvraagformulier Wet natuurbescherming' van de provincie Utrecht wordt de realisatie van windparken genoemd als een voorbeeld van een wettelijk belang in het kader van de

klimaatverandering en elektriciteitsvoorziening. De realisatie van een zonnepark heeft dezelfde functie als een windpark en wordt derhalve voor hetzelfde wettelijk belang aangedragen.”

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang 'Volksgezondheid en openbare veiligheid' voldoende onderbouwd is om negatieve effecten op de steenuil te rechtvaardigen.

Alternatievenafweging

Om te onderbouwen dat er voor de ruimtelijke ontwikkeling geen andere bevredigende oplossingen zijn heeft u het volgende aangedragen:

Alternatieve locatie

“Om de provinciale doelstelling om energieneutraal te zijn in 2040 te halen dient op alle mogelijke manieren duurzame energie opgewekt te worden. Zonne-energie heeft een veel groter grondoppervlak nodig om dezelfde hoeveelheid energie op te wekken als windenergie. Zonneparken hebben over het algemeen echter een veel lagere impact op de flora en fauna. Ontwikkelaars verkennen over de gehele provincie locaties die geschikt zijn om duurzame energie op te wekken. Hierbij is men vaak afhankelijk van het eigendom van de percelen. Hier heeft de eigenaar toegezegd zijn perceel te verkopen, waardoor het beschikbaar wordt voor duurzame energie. Indien in de omgeving andere percelen zijn waar tevens duurzame energie opgewekt kan worden en nog minder natuurwaarden verloren gaan, zal dit als additionele mogelijkheid gezien worden en niet als alternatief als de provincie en de gemeente voornemens is de duurzaamheidsdoelstellingen te halen.”

Alternatieve inrichting

“De nestlocatie van de steenuil wordt door de voorgenomen ontwikkeling niet direct verstoord, beschadigd of vernield. Met de inrichting van het zonnepark wordt al het mogelijke gedaan om het zo aantrekkelijk mogelijk te houden als foerageergebied voor de steenuil, waardoor het nest tevens niet verlaten hoeft te worden door verstoring van het foerageergebied. De zonnepanelen worden in zuidelijke richting geplaatst, waardoor een afstand van 1,02 meter tussen de rijen van panelen komt, terwijl in eerdere plannen sprake was van een westopstelling. In een westopstelling is de ruimte tussen de rijen veel kleiner. Met een zuidopstelling kunnen de stroken ingericht worden als geschikt foerageergebied voor de steenuil. Daarnaast wordt een deel van het plangebied ingericht als groene buffer die ingericht wordt als ideaal foerageergebied voor de steenuil. Als nog meer ruimte tussen de panelen wordt gehouden, of de bufferzone nog groter wordt, kan de economische haalbaarheid van het project niet gewaarborgd worden. Er zijn geen alternatieve inrichtingen van het gebied als zonnepark, die gunstiger zouden zijn voor de steenuil en economisch haalbaar zijn.”

Alternatieve uitvoering

“Bij de uitvoering wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de aanwezige steenuilen. Alle activiteiten die schadelijk kunnen zijn voor de soort worden buiten de kwetsbare periodes uitgevoerd. Een alternatieve uitvoering die beter is, is derhalve niet mogelijk.”

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van SAB op 24 september 2019, namens Sunvest en de aanvulling hierop van 3 december 2019, gelet op artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Sunvest

Adres: Maarssenbroeksedijk 37

Postcode en woonplaats: 3542 DM Utrecht

Ontheffing 81FDFC39 voor het tijdvak van: de verzenddatum van het besluit tot en met 31 december 2022

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten en rustplaatsen van de steenuil (*Athene noctua*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft Trechtweg 10 te Cothen (zie bijlage 1 bij besluit).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
7. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 6 bijgevoegd te zijn.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 10 tot en met 13, geregistreerd.
9. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Specifieke voorschriften

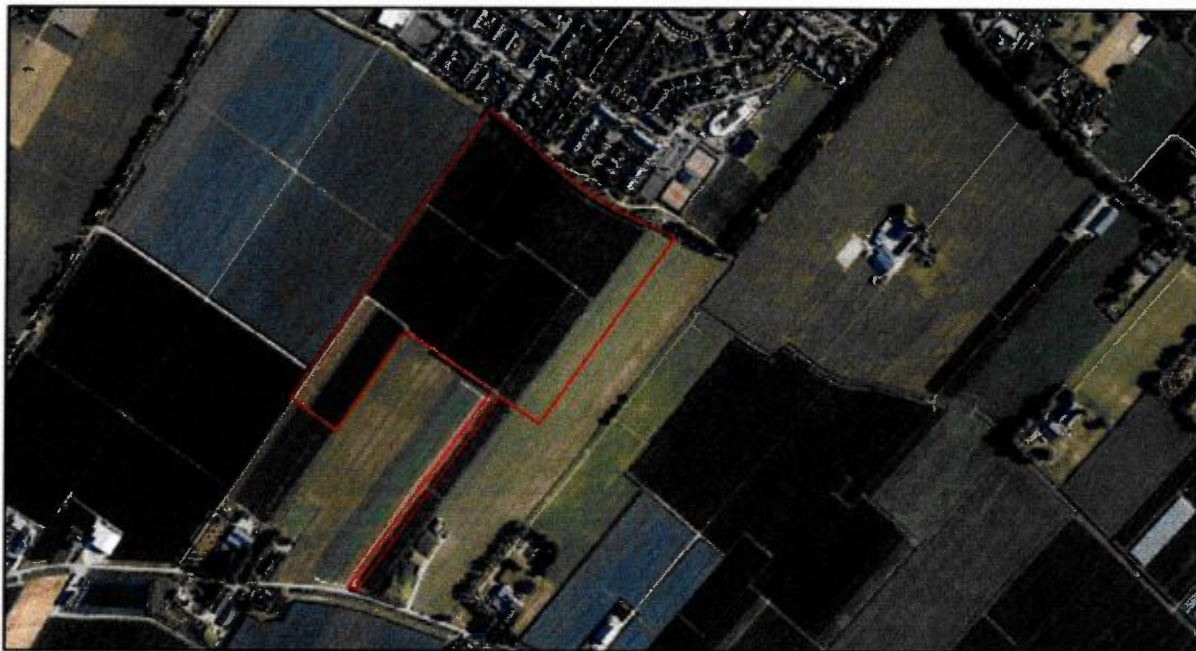
10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 5 van het Activiteitenplan steenuil Wet natuurbescherming, Zonnepark Cothen (zie bijlage 2) dienen te worden opgevolgd.
11. De werkzaamheden dienen alleen overdag uitgevoerd te worden, hierbij dient rekening gehouden te worden met de tijden van zonsopkomst en zonsondergang, tevens mag het gebied niet belicht worden.

12. Ter compensatie worden er in de bufferzones steenuilnestkasten opgehangen. Jaarlijks dienen deze kasten gecontroleerd te worden. Wanneer een kast door schade niet meer in gebruik genomen kan worden door de steenuil, dient deze vervangen te worden.
13. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
14. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1: kaart van plangebied

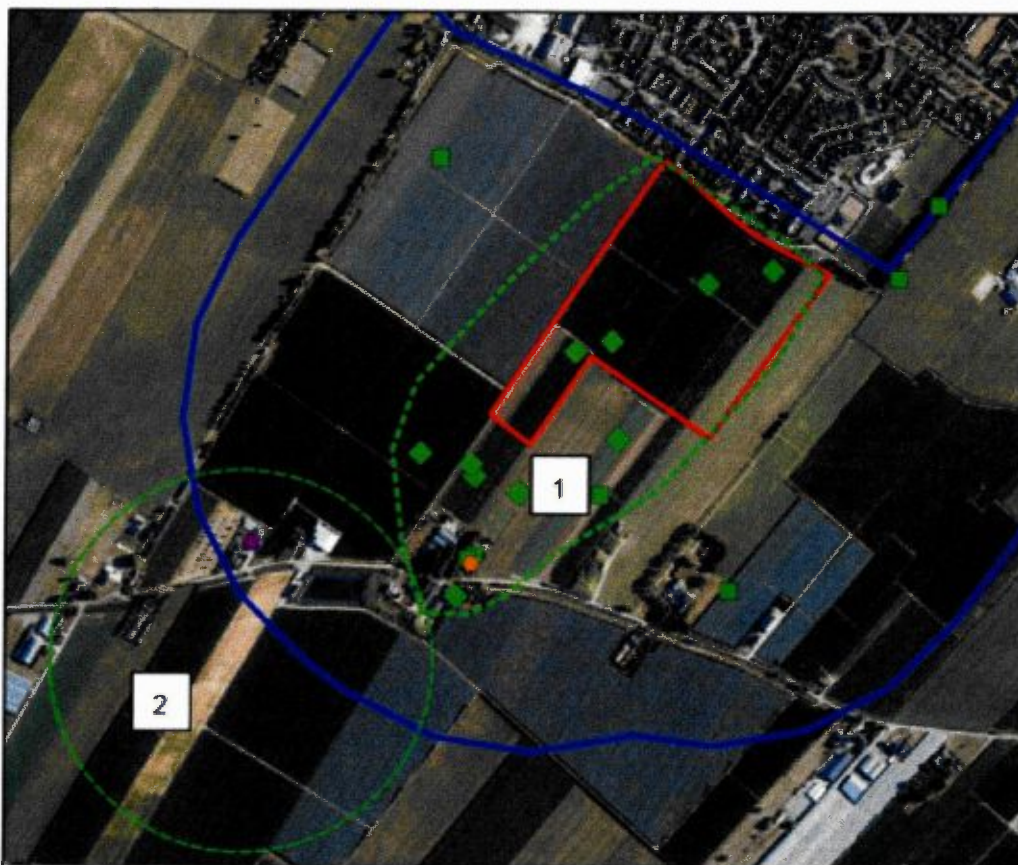

Luchtfoto met de ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: PDOK. Bewerking: SAB.

Overzicht van de nieuwe situatie van het zonneveld en de bufferzones rond het zonneveld (bron: Adviesbureau Haver Droeze, 2019).

Bijlage 2: Ligging territoria en nestlocaties van de steenuil

Legenda

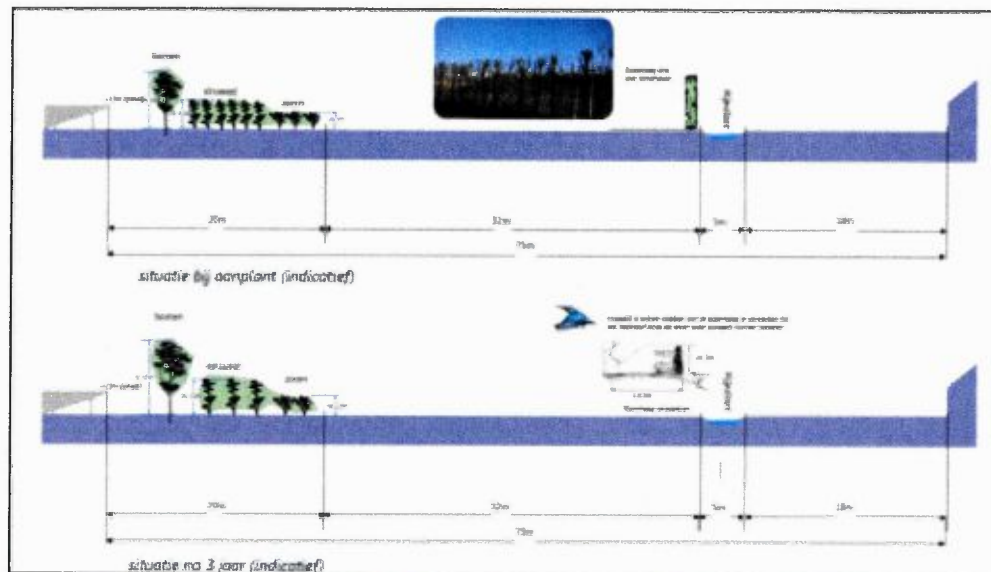
- bekende nestlocatie steenuil
- mogelijke nestlocatie steenuil
- ◆ steenuil - territoriumroep
- steenuil - sociale roep
- ▭ territorium steenuil
- ▭ mogelijk territorium steenuil
- ▭ plangebied
- ▭ onderzoeksgebied

5.2 Mitigerende maatregelen

De mitigerende maatregelen worden genomen om de functionaliteit van het leefgebied van het steenuilbroedpaar te waarborgen. Er is voor gekozen een combinatie van verschillende maatregelen te nemen. In het landschappelijk inpassingsplan zijn in het kader van de inpassing reeds maatregelen beschreven die positieve effecten hebben op de functionaliteit van het gebied voor steenuilen. Deze maatregelen worden in deze rapportage verder uitgewerkt en geoptimaliseerd voor de steenuil. Daarnaast worden aanvullende mitigerende maatregelen beschreven. De maatregelen bestaan uit de optimalisatie van de noordelijke bufferzone, de indeling van de randzones van het zonnepark, maatregelen in het zonnepark zelf en het ophangen van steenuilenkasten in de omgeving. Tevens zullen de werkzaamheden zo veel mogelijk in de minst kwetsbare periode uitgevoerd worden.

5.2.1 Optimalisatie noordelijke bufferzone

In het kader van de landschappelijke inpassing wordt aan de noordoostkant van het zonnepark een bomenrij en een brede groenstrook gerealiseerd als bufferzone tussen de woonkern van Cothen en het zonnepark. De bufferzone zal in totaal ongeveer 1,2 hectare beslaan en bestaat uit verschillende onderdelen. Vanaf het zonnepark gezien zal er in de nieuwe situatie direct na aanplanten eerst een bomenrij van circa 3 meter hoog staan. Vervolgens staat er een struweelhaag van circa 1,5 meter en zoomvegetatie van circa 1 meter hoog. Deze groenstrook neemt ongeveer 20 meter in beslag. Na drie jaar zullen de verschillende lagen uitgegroeid zijn tot respectievelijk circa 4,5 meter, 2,5 meter en 1,5 meter hoog. De rest van de bufferzone zal ingericht worden als extensief beheerde weide met hoogstamfruitbomen en zal circa 30 meter diep zijn. Voor de bomenrij zullen soorten als wilg, esdoorn en els gebruikt worden. De struweel laag zal onder andere bestaan uit soorten als hazelaar, hulst en veldesdoorn en de zoomvegetatie bevat onder andere soorten als sleedoorn, rode kornoelje en kardinaalsmuft. Voor de weide zal een zaadmengsel voor een bloemrijk grasland gebruikt worden. Dit bevat een groot aantal inheemse soorten als bijvoorbeeld boerenwormkruid, barbarakruid en klein streepzaad. Eventuele begrazing zal gedaan worden door schapen, op een extensieve wijze. In onderstaande afbeelding is een doorsnede van de bufferzone bij aanplant en een indicatie van de situatie na drie jaar, zoals beschreven in het landschappelijk inrichtingsplan (Adviesbureau Haver Droeve, 2019).

Doorsnede van de bufferzone na aanleg en na drie jaar (bron: Adviesbureau Haver Droeze, 2019).

De bufferzone zoals beschreven in het landschappelijk inpassingsplan is reeds zeer geschikt leefgebied voor de steenuil. Met het planten van hoogstamfruitbomen in een extensief beheerd weiland, wordt een bijdrage geleverd aan zijn voedselaanbod. De zoomvegetatie en struweelhaag zorgt voor een stuk ruigte wat goed leefgebied is voor muizen. Muizensoorten zijn één van de belangrijkste voedselbronnen voor steenuilen. De extensief beheerde weide is een geschikt jachtterritorium voor de steenuil waar door de ruigte aan de randen voldoende muizen aanwezig zullen zijn. De steenuil kan de hoogstamfruitbomen of de bomenrij benutten om op te zitten en als uitzichtpunt gebruiken om de muizen te spotten. Op termijn zouden de hoogstamfruitbomen zelf in gebruik genomen kunnen worden als nestlocatie.

Ondanks dat de bufferzone reeds een geschikt gebied zal worden voor steenuilen, kan de functionaliteit nog verder vergroot worden met enkele aanvullende maatregelen. Zo zullen in de bufferzone twee steenuilnestkasten op palen gerealiseerd worden. Hiermee wordt op veel kortere termijn nestgelegenheid aangeboden voor het steenuilkoppel voor als ze hun oude nestlocatie willen verlaten. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn als ze ondanks de maatregelen het zonnepark een te groot obstakel vinden om dagelijks te overbruggen naar geschikt foerageergebied en liever hun nestlocatie in het geschikte foerageergebied hebben. Daarnaast biedt het extra uitkijpunten voor de steenuil waarvandaan gejaagd kan worden.

De nestkasten zullen van het type UK ST 01 van Vivara Pro (ontwikkeld door STONE) zijn en op palen van minstens 3 meter hoog geplaatst worden. De nesten dienen op hoogte geplaatst te worden om de nesten te beschermen tegen roofdieren zoals bijvoorbeeld de marterachtigen. Er is voor gekozen de kasten op palen te plaatsen in plaats van in de hoogstamfruitbomen, aangezien de fruitbomen bij aanplant nog niet volgroeid zijn. De kasten hebben een ingebouwde marterwering, maar als extra maatregel om het onmogelijk te maken voor de marterachtigen om het nest te bereiken,

zullen de palen geverfd worden met een latexverf zodat de paal glad wordt en moeilijk te beklimmen voor een marterachtige.

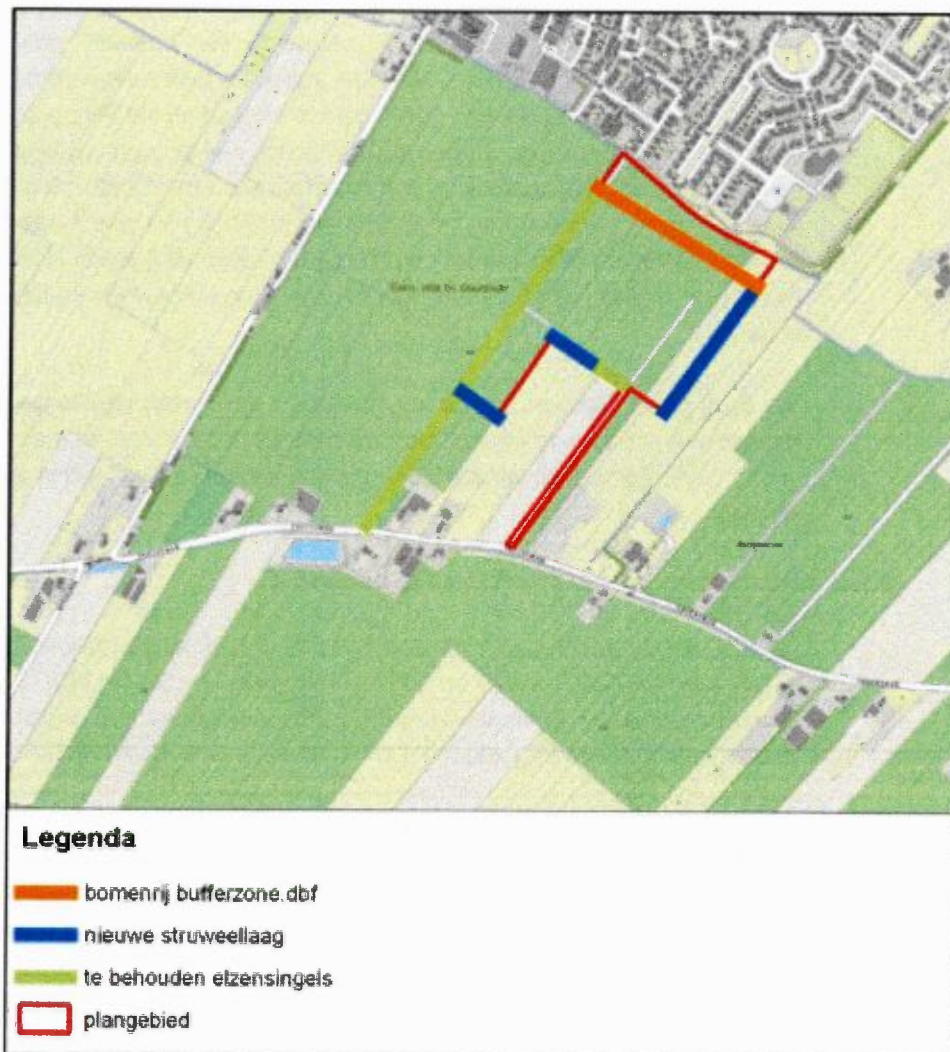
Wanneer het weiland te intensief begraasd wordt zal de begroeiing te kort worden en zullen de muizen geen gebruik van het grasland meer maken. Het is daarom belangrijk dat het beheer van de bufferzone goed afgestemd wordt. De ideale begrazingsdruk is volledig afhankelijk van de vegetatieproductie van het gebied. Aangezien het gebied momenteel nog een fruitboomgaard is, is niet volledig te voorspellen wat de productie zal zijn en hoeveel schapen het gebied kunnen begrazen. Het begrazingsintensiteit zal goed afgestemd worden met de beheerder en aangepast worden indien nodig om een zo goed mogelijk habitat voor de muizen, en daardoor voor de steenuil te behouden. Daarnaast zal zo min mogelijk ontwormingsmiddel gebruikt worden, aangezien dit een negatief effect kan hebben op de muizenpopulatie. Om er voor te zorgen dat te allen tijde voldoende foerageergebied aanwezig is, wordt de bufferzone al gerealiseerd voordat de rest van de boomgaard verwijderd wordt ten behoeve van het zonnepark.

5.2.2 Indeling overige randzones van zonnenveld

De bufferzone aan de noordkant van het plangebied zal geschikt foerageergebied zijn voor het steenuil broedpaar op de Trechtweg 8. De steenuil is echter een relatief kleine vogel en vliegt geen grote afstanden, aangezien het een standvogel is en het hele jaar in het territorium blijft. De steenuil moet circa 270 meter aan zonnepanelen overbruggen om van de nestplaats naar de bufferzone te vliegen. Zonder maatregelen kan het zonnenveld hiermee mogelijk een onoverkomelijk obstakel worden tussen nieuw foerageergebied en huidige nestplaats. Mogelijk is de afstand tussen de nestplaats en dit nieuwe leefgebied, met het tussenliggende zonnepark, te groot om te profiteren van dit nieuwe leefgebied. In de huidige situatie zijn de steenuilen wel op de locatie waar de bufferzone komt waargenomen (SAB, 2019b), wat er op wijst dat de afstand op zich niet te groot is zolang de steenuil onderweg maar enkele rustplaatsen heeft. De aanleg van geschikte randzones van het zonnepark kan er voor zorgen dat er een goede verbinding komt tussen de huidige nestlocatie en het nieuwe foerageergebied.

In het kader van de landschappelijke inpassing zijn reeds afspraken gemaakt voor de realisatie van nieuwe struweelhagen langs de zuidwestkant en zuidoostkant van het zonnepark. Deze struweelhagen kunnen zo ingericht worden dat ze tevens functioneel zijn als verbindingroute en foerageergebied voor de steenuil van zijn nestlocatie naar het foerageergebied. De struweelhagen dienen zodanig ingericht te worden dat de steenuil er op kan landen en rusten en eventueel er vandaan kan jagen. Aanvullend hierop zullen enkele jachtpaaltjes geplaatst worden in de randzone, waarvandaan de steenuil kan jagen. Daarnaast dienen de struweelhagen dicht genoeg te zijn dat ze geschikt leefgebied voor muizen vormen. Om de struweelhagen ook geschikt te maken als foerageergebied, kan dezelfde soortensamenstelling aangehouden worden als de struweelhaag in de bosstrook van de bufferzone. Soorten als veldesdoorn, haagbeuk, hulst, hazelaar en gewone vogelkers vormen geschikte soorten voor een functionele randzone.

De randzones zijn drie meter breed en worden gerealiseerd langs het grootste deel van de zuidwest- en zuidoostkant van het zonnepark. Op sommige stukken langs de zuidwestrand staat nog een stuk elzensingel. De struweelhaag zal hier op aangesloten worden. Langs de noordwestkant van het zonnenveld staat momenteel nog een grote elzensingel. Deze blijft in de nieuwe situatie behouden en kan tevens functioneren als verbindingroute naar het nieuwe foerageergebied. In onderstaande figuur staat aangegeven waar de nieuwe struweelhagen worden aangeplant en waar de elzensingels behouden blijven in de nieuwe situatie. Om er voor te zorgen dat te allen tijde voldoende foerageergebied aanwezig is, worden zo veel mogelijk van de randzones gerealiseerd voordat de boomgaard wordt verwijderd. Dit zal echter niet overal mogelijk zijn vanwege de bouwwerkzaamheden. Voor het onderhoud van de struweelhagen zal aan beide kanten van de haag nog enige ruimte gehouden worden zodat op eigen terrein aan de haag gewerkt kan worden. Deze stroken zullen op termijn ingezaaid worden met een mengsel voor een bloemen- en kruidenrijk grasland. Dit is tevens geschikt als foerageergebied voor de steenuil.

Locaties van de randzones.

5.2.3 Inrichting zonneveld zelf

Voor de ontheffingsaanvraag wordt er worst-case vanuit gegaan dat het gedeelte van het plangebied waar de zonnepanelen komen te staan, verloren gaat als foerageergebied voor de steenuil. Dit omdat in het worstcasescenario het steenuilkoppel het plangebied niet langer als foerageergebied kan gebruiken. Om de kans te verkleinen dat het hele gebied verloren gaat als foerageergebied kunnen aanvullende maatregelen getroffen worden om de stukken land tussen de zonnepanelen zo geschikt mogelijk te maken voor de steenuil.

De zonnepanelen komen op een afstand van 1,02 meter van elkaar te liggen. De gehele bodem zal ingezaaid worden met hetzelfde zadenmengsel als het weidegebied in de bufferzone. In de stroken tussen de panelen kan hierdoor een bloemen- en kruidenrijk grasland ontstaan. Met het inzaaien van bloemen- en kruidenrijk grasland wordt een aantrekkelijk leefgebied voor muizen gerealiseerd. Na de realisatie van het zonnepark zal de grond echter eerst enkele jaren moeten verschromen voordat het bloemen- en kruidenrijk grasland tot stand kan komen. In de tussentijd zal echter ook vegetatie aanwezig zijn. De stroken tussen de panelen bestaan zodat onderhoud aan de panelen gedaan kan worden. Hierdoor zullen periodiek deze stroken gemaaid worden. Om de muizenpopulatie in het gebied te versterken zal het maaisel op enkele geschikte plaatsen aan de randen van het zonneveld in hopen gelegd worden. Hierdoor vormen het zogenaamde muizenhaarden. Als aanvullende maatregel om de effectiviteit hiervan te vergroten zal in de muizenhaarden na elke maaibeurt graan gestrooid worden als voedsel voor de muizen. De steenuilen zullen er echter voor zorgen dat er geen overpopulatie van muizen in de omgeving van het zonneveld zal ontstaan.

Met deze opzet ontstaan binnen het zonnepark een goede muizenpopulatie en grasstroken met wisselende hoogte waar de steenuil gebruik van zal maken om te foerageren. De functionaliteit van de leefomgeving van de steenuil wordt op deze manier versterkt.

5.2.4 Plaatsen en beheer nestkasten in omgeving

De mitigerende maatregelen zijn er op gericht dat het koppel steenuilen hun huidige nestlocatie niet gaat verlaten en hun leefomgeving functioneel blijft. Zekerheidshalve worden desondanks alternatieve verblijfplaatsen gecreëerd. Zo worden twee steenuil-kasten in de bufferzone geplaatst. Om de kans op verlies van de functionaliteit van het steenuilnest nog verder te minimaliseren zullen daarom ook nog buiten het plangebied twee extra nestkasten geplaatst worden.

In het aanvullend onderzoek is breder onderzoek gedaan dan alleen in het plangebied. Hieruit is gebleken dat ter hoogte van Trechtweg 4 geen waarnemingen van de steenuil gedaan zijn en zijn bij de uilenwerkgroep hier ook geen nestlocaties van de steenuil bekend. Het is dus redelijkerwijs uit te sluiten dat zich hier reeds een steenuil-territorium bevindt. Rond de Trechtweg 4 is echter wel veel geschikt habitat voor de steenuil aanwezig in de vorm van fruitboomgaarden. De steenuilencasten zullen daarom in die omgeving opgehangen worden. Indien de eigenaar akkoord gaat zal dit op het terrein van Trechtweg 4 en/of Trechtweg 3a zijn. Indien de eigenaar hier niet mee

akkoord gaat zullen de kasten op palen geplaatst worden zoals omschreven in H2.2.1 in één van de boomgaarden, ongeveer ter hoogte van Trechtweg 4.

Zonder onderhoud verliezen nestkasten in verloop van tijd hun functionaliteit, zeker wanneer ze nog niet in gebruik zijn genomen door een steenuil. Het onderhoud van de nieuwe steenuilkasten zal verzorgd worden door de lokale steenuilenwerkgroep. Zo kan ook de bezetting en eventueel het broedsucces van de steenuilen gemonitord worden.

5.2.5 Werken buiten de kwetsbare periode

De steenuil is jaarrond aanwezig in zijn territorium, waardoor de werkzaamheden in zijn territorium altijd enige verstoring met zich meebrengen. In de periode van februari tot en met juli is echter de voortplantingsperiode en is de steenuil gevoeliger voor verstoring. In februari en maart kiest de steenuil zijn broedlocatie, in april en begin mei worden de eieren gelegd. De eieren komen binnen 26 tot 28 dagen uit en eind juli en begin augustus worden de jongen uit het ouderlijk territorium verstoten. Vanaf augustus is het broedpaar weer alleen en heeft het minder last van de verstoring. De werkzaamheden zullen uitgevoerd worden in de periode van augustus tot en met januari. De aanleg van de mitigerende maatregelen zal ook minder verstorend zijn dan de aanleg van het zonnepark zelf. De aanleg van de randzones zal voor het grootste deel (overal waar geen bouwverkeer langs hoeft) dan ook voorafgaand aan het verwijderen van de boomgaard gebeuren zodat te allen tijde voldoende foerageergebied aanwezig is tijdens de werkzaamheden. De aanleg van de bufferzone zal tevens gebeuren voorafgaand aan de aanleg van het zonnepark. Het inzaaien van de ondergrond van het zonnepark zelf en de overige randzones zal na afloop van de aanleg van het zonnepark zo snel mogelijk gebeuren.

5.3 Planning mitigerende maatregelen

Navolgend overzicht geeft een voorbeeld van de planning van de mitigerende maatregelen weer, ten opzichte van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen en de kwetsbare periodes van de relevante soorten. Het is echter niet op voorhand te bepalen wanneer alles gereed is om te starten met de werkzaamheden. Derhalve kunnen er verschuivingen plaatsvinden in de planning. Wel zal te allen tijde de volgorde van de werkzaamheden en realisatie van maatregelen hetzelfde blijven en zal te allen tijde rekening gehouden worden met de kwetsbare periode van de beschermde soorten. Het inzaaien van het kruiden en bloemenrijk grasland onder de zonnepanelen staat niet weergegeven in het overzicht. Dit is omdat het pas ingezaaid wordt, wanneer de grond voldoende verschaald is. Het is niet te voorspellen wanneer dit het geval is en zal door de beheerder bepaald worden.

2020/2021	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Activiteiten												
Verwijderen fruitboomgaard (bij bufferzone)	■	■										
Verwijderen fruitboomgaard (rest)								■	■			
Aanleg zonnepark									■	■	■	■
Maatregelen												
Realisatie van de bufferzones en delen van de randzones	■	■	■	■	■	■	■	■				
Plaatsen alternatieve nestlocaties					■	■	■	■	■	■	■	■
2021/2022	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Activiteiten												
Aanleg zonnepark	■											
Maatregelen												
Realisatie overige randzones		■	■	■	■	■	■	■				
Verschralen van grond zonnepark		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kwetsbare periodes												
Voortplantingsperiode steenuil		■	■	■	■	■	■	■				

Blauw: geplande ruimtelijke ontwikkeling, rekening houdend met mitigerende maatregelen en kwetsbare periodes

Groen: geplande mitigerende maatregel, rekening houdend met ruimtelijke ontwikkeling en kwetsbare periodes

Rood: kwetsbare periodes, waarin mitigerende maatregelen en ruimtelijke activiteiten niet of zo min mogelijk uitgevoerd mogen worden